

Список використаних джерел:

1. Криміналістика [текст] : підручник. / В.В. Пясковський, Ю.М. Черноус, А.В. Іщенко, О.О. Алексеев та ін. – К. : «Центр учбової літератури», 2015. – 544 с.
2. Эксархопуло, А.А. Криминалистическая техника : учебник и практикум для академического бакалавриата / А. А. Эксархопуло. — М. : Издательство Юрайт, 2018. — 416 с. [Електронний ресурс]. - Режим доступу: https://stud.com.ua/76394/pravo/viyavleniya_fiksatsiya_viluchennya_zapahovih_s_lidiv.
3. Салтевський М.В. Криміналістика. Підручник: У 2-х ч. Ч.1. — Х.: КонСУМ, Основа, 1999. — 416 с.
4. Шамонова Т.М., Старовойтов В.І. Гриценко В.В. та ін Використання запахової інформації при розслідуванні вбивств та інших злочинів проти особистості. М., 1997.- 532с.

Панасюк В.В., курсант 3-го курсу ННІ№3 НАВС
Науковий керівник: доцент кафедри
криміналістики та судової медицини НАВС,
кандидат юридичних наук, доцент **Курилін І.В.**

***СПОСОБИ ВЧИНЕННЯ НЕЗАКОННОГО ПЕРЕПРАВЛЕННЯ
ОСІБ ЧЕРЕЗ ДЕРЖАВНИЙ КОРДОН***

Охорона державного кордону є найважливішою складовою частиною загальнодержавної системи забезпечення національної безпеки України, її суверенітету і територіальної цілісності [1].

Останнім часом незаконна міграція на території України набула загрозливих для національної безпеки масштабів, оскільки це явище стимулює зростання транснаціональної злочинності.

Спосіб вчинення злочину – це система дій з підготовки, вчинення і приховування злочину, які пов'язані з використанням відповідних знарядь і засобів, а також часу, місця та інших сприятливих обставин об'єктивної обстановки вчинення злочину.

Перед вчиненням злочину, особи, які збираються незаконно перетнути кордон, частіше за все, прибувають до державного кордону, оглядають місцевість та обирають маршрути руху. При цьому, зазвичай, вони віддають перевагу тій місцевості, яка менш за все контролюється прикордонниками та закритим ділянкам місцевості.

Зустрічаються випадки вчинення дій, спрямованих на незаконне переправлення осіб через кордон шляхом ”перекусування” дротів сигналізаційного комплексу. Вивчаючи кримінальні справи, закінчені провадженням дізнання, було встановлено, що найбільш характерним місцем вчинення злочину є:

- зона прикордонного контролю;

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ВДОСКОНАЛЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ В СФЕРІ ПРЕВЕНЦІЇ ПІА ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЇ

- зелена ділянка, тобто поза зоною прикордонного контролю.

Незаконне переправлення осіб через державний кордон може здійснюватись як на в'їзд так і на виїзд [2]. Для першого способу найбільш характерним є незаконне перетинання осіб через державний кордон на в'їзді за допомогою:

а) дійсних паспортних документів.

Найбільше використовуються канали легального в'їзду іноземців з країн ризику для навчання (22%), службова мета (18%), туризм (18%).

Переважно службову мету поїздки використовували громадяни Ірану, В'єтнаму та Китаю, приватну - Китаю.

Більшість громадян Китаю прямує до навчальних закладів м. Києва, В'єтнаму - до м. Харкова, Індії - до міст Києва, Харкова, Одеси.

Основні маршрути, які використовуються для легального в'їзду в Україну:

-авіаційним транспортом: Пакистан - Дубаї - Київ (Бориспіль), Одеса; Пакистан - Дубаї - Стамбул - Київ (Бориспіль); Москва (Шереметьєво) - Київ (Бориспіль), Дніпропетровськ; Стамбул - Сімферополь;

-залізничним транспортом: Москва - Київ, Харків, Одеса через пункти пропуску "Конотоп" та "Харків - пасажирський".

Найбільш активними ділянками переправлення незаконних мігрантів через кордон є: в Україну - українсько-російська - 72%, українсько-білоруська -25%; з України - українсько-словацька-55%, українсько-польська - 21%, - українсько-угорська - 20%.

б) недійсних паспортних документів, за допомогою інших осіб [3, 297-306].

Дуже часто через кордон України прямують особи у яких мета поїздки не співпадає цілі, або які приховуються від прикордонного контролю.

Другий спосіб є найпоширенішим способом незаконного перетину особами через державний кордон тобто поза пунктом пропуску або так званою «зеленою ділянкою». Причина полягає в тому, що щільність охорони державного кордону значно мала, що саме спрощує перетин кордону порушниками [4, 157-160].

Основними причинами проникнення на територію країни нелегальних мігрантів є прозорість кордону України з країнами колишнього СРСР, відсутність інженерно-технічних споруд на цій ділянці кордону. Такі обставини дещо ускладнюють виявлення підрозділами прикордонної охорони правопорушників на кордоні України.

Для переправлення на в'їзді в Україну та транзиту через територію України, як правило, використовуються вантажівки, вантажівки з причепами та спеціальними сховищами, автобуси із затемненими вікнами, легкові автомобілі та інші.

Вибір часу вчинення злочину переправлення осіб через державний кордон зумовлений певними закономірностями. Як правило, злочинним часом вважається темна пора доби або кінець зміни прикордонного наряду,

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ВДОСКОНАЛЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ В СФЕРІ ПРЕВЕНЦІЇ ПІА ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЇ

коли йде прийом та зміна чергування, що характеризується в цей період меншою увагою прикордонників. Часто вчинення злочину переправлення осіб через державний кордон планується у погану погоду, вихідні чи у святкові, чи передсвяткові дні, саме коли потік через державний кордон дуже інтенсивний. Майже в усіх випадках організовані групи порушників використовують Україну як транзитну країну у Польщу та Словаччину.

Більше половини осіб, які потребують допомоги у незаконному переправленні їх через кордон складають люди, які незадоволені своїм матеріальним становищем та у віці до 30 років. Кордон намагаються перетнути великими групами.

Характерними особами, які перетинають державний кордон є особи, які прямують із країн ризику, тобто країн, де загострені такі обставини, як політична, економічна, військова, соціальна.

Виходячи із аналізу матеріалів кримінальних проваджень, можна припустити, що особа організатор незаконного переправлення у першу чергу характеризується стійкими міжнародними зв'язками із злочинцями суміжних з Україною держав, а також країн потенційних постачальників нелегальних мігрантів. Особа організатор володіє тісними зв'язками із представниками прикордонної служби України, Служби безпеки, прокуратури, суду та добре ознайомена із законодавством України. В основному, ці зв'язки характеризуються матеріальною зацікавленістю. Дана особа добре ознайомена із системою та порядком охорони державного кордону. Досить часто злочинний бізнес даних осіб не зводиться лише до переправки нелегальних мігрантів.

Яскравим прикладом є ситуація, яка склалася 4 квітня 2019 року. Прикордонники Могилів-Подільського загону затримали громадянина Молдови, який незаконно перетнув українсько-молдовський кордон, перепливши річку.

Інформацію про те, що невідома особа з суміжної сторони пливе у напрямку українського берега, прикордонники отримали від своїх колег з прикордонної поліції Республіки Молдова. Одразу до вказаного місця прибув прикордонний наряд, який і затримав порушника. Плавцем-екстремалом виявився 20-річний молдованин. Чоловік пояснив що до такого вчинку його підштовхнули сімейні негаразди, тому він кинувся у крижану воду річки Дністер та перебрався на український берег.[6]

Отже, незаконне переправлення осіб через державний кордон здійснюється у конкретних умовах часу, місця, обставини, виходячи з дій та поведінки осіб, залучених до його сфери та під впливом інших чинників. Така складна система взаємопов'язаних елементів складає ту конкретну обстановку, у якій працює слідчий і у криміналістиці називається слідчою ситуацією. Відповідно до неї, висуваються версії, здійснюється організація і планування розслідування в цілому, і проведення слідчих (розшукових) дій зокрема [5].

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ВДОСКОНАЛЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ В СФЕРІ ПРЕВЕНЦІЇ ПІА ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЇ

Необхідно зазначити, що вивчення та систематизація способів незаконного переправлення осіб через державний кордон дає можливість успішно розкривати, розслідувати та попереджати певну категорію злочинів, особливо – вирішувати коло питань на початковому етапі розслідування, встановлювати їх відображення в слідовій картині у тісному зв'язку із іншими елементами криміналістичної характеристики цього злочину, а також робити оперативне прогнозування способів, які будуть використовуватись злочинцями у майбутньому, що і вважаємо перспективними напрямками подальшого науково-прикладного дослідження окреслених положень.

Список використаних джерел:

1. Конституція України : закон України від 8 червня 1996 р. № 254к/96// Відомості Верховної Ради України. -. 1996. - №30. Ст. 2. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254>
2. Кримінальний кодекс України: закон України від 05.04.2001 р. № 2341-III: Відомості Верховної Ради України - 2001. – Ст. 332.[Електронний ресурс] – Режим доступу -<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>
3. КапітанчукЛ.Ю. Використання спеціальних знань при розслідуванні незаконного переправлення осіб через державний кордон України /КапітанчукЛ.Ю., КравчукО.В., ЛітвінЮ.І. – 2016. – с. 297-306.
4. Клібанчук А.П.Криміналістичне дослідження способів незаконного перетину державного кордону України /Клібанчук А.П. // Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. – 2014. – с. 157-160.
5. Кузьменко О.В. Основні проблеми нелегальної міграції в Україні /Кузьменко О.В./ Науковий журнал / - 2014 р. [Елетронний ресурс] – Режим доступу - <http://inter.criminology.onua.edu.ua/?p=1269>.
6. Офіційний сайт Державної прикордонної служби України/ Громадянин Молдови вплавав перетнув кордонУкраїни / Головна/ Новини від 04.04.2019 р./[Елетронний ресурс] – Режим доступу - <https://dpsu.gov.ua/ua/news/gromadyanin-moldovi-vplav-peretnuv-kordon-ta-otrimav-5-rokiv-zaboroni-vizdu-do-ukraini/>.

Стельмах С.О., курсант 3-го курсу ННІ№3 НАВС
Науковий керівник: доцент кафедри
криміналістики та судової медицини НАВС,
кандидат юридичних наук, доцент **Курилін І.В.**

ТЕХНІКО-КРИМІНАЛІСТИЧНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ ГРОШОВИХ ЗНАКІВ

Гроші – це особливий товар, що виконує роль всезагального еквіваленту. Вони є необхідним атрибутом будь-якого суспільства і характеризують певну стадію його розвитку[3, с. 380].Фальшування грошей